

bet ogsaa efter 1856 Aar for Aar blev bekæmpet af den daværende Rigsdagsmand for Skive, Bertel Nørgaard, som idelig og idelig fremhævede, hvor ubilligt det var at fordele Omkostningerne til en Canal, som kun i en ganske ringe Grad kunde siges at interessere de tilstødende Landgrunde, paa Hartkornet. Nu er dette Princip ogsaa kommet ind i Loven af 10de Marts 1861, og nu forsøger den høitæredede Minister at give det en Andendelse, der efter min Overbeviisning vil være en ganske anderledes stor Uretfærdighed end den, der mulig kan være begaaet ved Loven om Vægstør Canal, hvorved der blev paalagt Hartkornet og Kjøbstæderne Bidrag til et Skibsartsforetagende, hvortil Udgifterne, naar de tildeels skulde bæres af Private, vel nærmest burde have været lagte paa selve Skibsarten. Den høitæredede Minister har selv sagt os, at det, hvorpaa det kommer an, er den permanente Forøgelse af de faste Eiendommens Værdi. Spørgsmaalet er ikke, om en Egnns Beboere faae lettere og bekvemmere Afgang til at komme frem og tilbage, ikke om, hvorvidt de kunne faae lidt Mere for deres Smør, deres Stude, deres Tjerkra og deres Korn paa Grund af Jernbanen; Spørgsmaalet er ikke, hvorvidt de kunne spare nogen Tid ved at kjøre paa Jernbane fremfor ved at befære almindelige Landeveie; thi disse Fordele, disse Virkninger af Jernbanerne, dem udbreder enhver Statsborger sit Vederlag for, idet han gjennem Statskassens almindelige Udgifter betaler sit Bidrag til Anlægsomkostningerne. Ikke blot den, som boer i Sylland eller Fyen, har forsaavidt Fordeel af Jernbanen, men ogsaa den, der boer paa Nerne; Jernbanen gjør det jo nemlig ikke alene lettere at komme fra Struer til Kjøbenhavn, men ogsaa at komme fra Kjøbenhavn til Struer, den gjør det ikke alene lettere for en Kjøbmand i Struer at faae sine Varer fra Kjøbenhavn for en billigere Priis, men ogsaa lettere for en Smørhandler i Kjøbenhavn at faae sit Smør fra Struer. Hiin Fordeel, hiin Bequemmelighed, hiin Letthed er altsaa Noget, som ikke særlig skal betales af den paagjældende Egn, men som Statskassen, i hvilken vi Alle participere, bør betale; den paagjældende Egn bør kun udrede det, som er en virkelig perma-

nent Forøgelse af de nærmest til Jernbanen stødende faste Eiendommens Værdi. Det har derfor ogsaa i høi Grad undret mig, at den høitæredede Minister har kunnet gjøre sig skyldig i en saa stor Inconsequents som den, der i Virkeligheden er mellem Begyndelsen og Slutningen af § 1, saavelsom mellem § 2 b. og § 2 a. I Begyndelsen af § 1 og i § 2 a. foreskrives det, at Landet skal betale noget Vist pr. Tønde Hartkorn, men sidst i § 1 og i § 2 b., at Kjøbstæderne skulle betale noget Vist pr. Tønd bygger; men „Indbygger“ er ikke Udtrykket for nogen fast, permanent Værdi, som kan siges at være blevet forøget ved Jernbanen; dersom den høitæredede Minister vilde have været consequent, burde han i alt Fald have sagt: Disse Kjøbstæder skulle udrede noget Vist af deres Bygningers Assurancefum eller Taxationsværdi paa samme Maade, som Landet svarer af Hartkornet. Der er endnu en anden Inconsequents paa dette Punkt. Den høitæredede Minister forlanger, at alt Hartkornet i de paagjældende Provinde skal udrede sit Bidrag, hvorimod han kun tager nogle enkelte Kjøbstæder med, nemlig dem, der ligge umiddelbart ved Banerne. Men hvis der virkelig er Grund til at paalægge alt Hartkornet Bidrag, saa maa man consequent ogsaa paalægge alle Kjøbstæderne saadant. Man maa gjøre enten det Eine eller det Andet: Enten tage nogle Kjøbstæder, nemlig de, der ligge umiddelbart ved Banen, og da ogsaa kun tage det Hartkorn, der ligger umiddelbart ved Banen, eller alt Hartkornet i Provinde og da ogsaa tage alle Kjøbstæderne med. Et af To er det Rette; men ved at sammenblende disse to Principer kommer man ind paa Inconsequents. Den høitæredede Minister har i Landsstinget egentlig givet os et Slags Maalestok for, hvorledes Principet fra Loven af 10de Marts 1861 § 5 burde udføres, og for, hvor langt den Erstatningspligt bør strække sig, som fastsættes ved denne Bestemmelse. Da han nemlig der vilde regne ud, hvilke store Fordele en Jernbane medfører for de Egne, gjennem hvilken den gaaer, og da det var i hans og hans Argumentations Interesse at bringe Tallet op saa høit som muligt, sagde den høitæredede Minister — det ligger for i Tidenden for det andet Things Forhandlinger —, at naar man